

IDÉ & KRITIK

Apati överallt. Flyktingbarn lider i fler länder än i Sverige.

PLATSEN ÄR ETT FLYKTINGFÖRVAR i Sydney, Australien. En liten pojke på sex år har just slutat att äta. Pojken, som heter Shayan Badraie, kommer från Iran. Han har varit på flykt under en tredjedel av sitt liv.

På förvaret förvärras hans tillstånd vecka för vecka. Föräldrarna märker hur han alltmer drar sig tillbaka, slutar att tala och slutar att röra sig. Han blir apatisk.

– Hans ögon var öppna, men man såg ingen reaktion. Han åt inte, tog inte in omvärlden, han låg bara på sängen, säger pojkens läkare när jag träffar honom i Sydney.

Men historien slutar inte där. En rapport från Australiens kommission för mänskliga rättigheter konstaterar att asylsökande barn ofta slutar äta, blir stumma och stannar i utvecklingen.

Zachary Steele, professor i barnpsykiatri vid universitetet i Nya Sydwalet, uppskattar att hundratals barn har dessa symtom när jag intervjuar honom i SVT:s Aktuellt (2/6 -05).

Men i Sverige skriver psykiatern Tomas Eriksson på DN Debatt (29/10) att förekomsten av apatiska barn i Sverige är en "medicinsk världssensation". Själv har han i flera debatter sagt att han känner till "ett stort antal fall av läkemedelsförgiftning" av apatiska flyktingbarn. Ändå kan han enbart redogöra för ett enda sådant

fall – och då rör det sig om en obekräftad misstanke.

I DEN SVENSKA debatten har det ofta hänvisats till "kulturella förklaringar" – många av de drabbade barnen kommer från stater i tidigare Sovjet och före detta Jugoslavien.

Också i Australien spekulerades det i kulturella orsaker till barnens sjukdom. Då handlade det om "orientalisk kultur" eftersom många av de drabbade barnen kom från Irak.

Men redan 1958 beskrev den svenska professorn Anna-Lisa Annell i boken "Elementär barnpsykiatri" om ett tillstånd hos traumatiserade barn som hon ger namnet "apatineuros" – och som ter sig som en depression med stark hämning.

Fenomenet är alltså inte nytt, inte heller unikt för vårt land. Snarare är det debatten kring de apatiska barnen i Sverige som kommit att likna en världssensation i rundgång och förnekelse.

När inga andra förklaringsmodeller känns bekväma kan man alltid skylla på kultur.

STINA BLOMGREN
kulturdebatt@dn.se

